

STATSMINISTERN

21.7.70

För Song My i vårt hjärta . . .

Denna sommar står det mycket i tidningarna om människors vederstygglighet mot varandra. Massmorden i Treblinka passerar åter revy. Rapporter publiceras om tortyr i Grekland, tortyr i Brasilien, om tigerburarna i Con Son.

Och nu har de första böckerna om massakern i Song My publicerats. Seymour ^{ersch}Husch - den journalist som offentliggjorde de första artiklarna om Song My - har skrivit "My Lai 4". ^{Richard}~~David~~ Hammer, reporter i New York Times, kallar sin skildring "One Morning in the War".

^{ersch}Husch koncentrerar sig på att skildra försöken att bringa massakern till allmänhetens kännedom - och de tillfälligheter som medförde att man lyckades -, reaktionen på avslöjandena och kampen mot försöken att mörklägga och bagatellisera det inträffade.

Hammer ~~går~~ ^{går} mera på djupet. Han skildrar, med ömsint-
~~het,~~ livet i de byar som kallas Song My, före och efter katastrofen, Han söker leva sig in i tänkesätten hos de individer som blev kollektivet Charley Company. Och han drar slutsatser.

Song My ligger vid kusten, i provinsen Quay^{my} Ngai, i det forna Amman. Invånarna kom dit för 2500 år sedan, som flyktingar från Kina. Jorden är bördig. Havet är rikt på fisk. De^{Byborna} levde ganska gott. De hade föga kontakt med omvärlden, ens med grannbyarna. Men De hade upplevt många härskare, framför allt under senare år: fransmän, Viet-Minh, Diem, FNL, Thieu. Under Viet-Minhs regering var skatteindrivarna hederliga och jord delades ut till fattiga länd^{länder}. Under Diem tog ämbetsmännen mutor och de gamla jordägarna kom tillbaka. Men livet gick alltid vidare i stort sett som förut. Byborna hade lärt sig att under varje regering^{regering} skulle skatter drivas in, föreläsningar hållas, unga män tas ut till armén, ~~Spanning i krigs~~ ~~Spanning i krigs~~ Men ~~de~~ flesta människor lämnades i fred. De odlade sin jord och fångade sin fisk och levde med sina familjer ^{1 st i 200} precis som de alltid hade gjort.

Men morgonen den 16 mars 1968 kom Charley Company till byn.

X X X

Charley Company var sammansatt av högst vanliga amerikanska ungdomar i åldern 19-21 år. De hade inte så bra betyg eller så goda förbindelser att de befriats från militärtjänst. Kompanichefen Medina, ~~var~~ en mexikan-amerikan som kompenserade barndomens fattigdom och diskriminering med superpatriotism och hängivenhet till armén, ^{var} En skicklig officer

med stort intresse för kompaniets välfärd och populär bland soldaterna. Plutonchefen Calley hade ^{i det bästa} misslyckats med det mesta. Han hade försörjt sig som strejkbrytare vid järnvägen. I armén hade han fått sin chans. ~~På tog honom på allvar.~~ ^{det måste}

Efter samträning i Hawaji fördes kompaniet till stridszonen, som en del av Task Force Baran. Det ^{får man} blir ^{vapen ur handen} knappast någon öppen strid. Men under den ständiga patrulltjänsten råkar ^{det} man ut för bakhåll, landminor, små skärmytslingar. Kamrater dödas, såras eller försvinner. Man kan inte slå igen. Det tär på nerverna. Och så växer fruktan och hatet. Fruktan för en fiende som är osynlig, men kan slå till när som helst, bakom nästa vägkrök, på bygatan, i buskaget. Överallt anar man försåt. Det lilla leende barnet kanske bär en granat bakom ryggen. Den gamla damen i risfältet kan montera en mina.

Från vietnameserna är man isolerad. På permissionerna möter soldaterna profitörer och svartabörshajar som lurar dem, prostituerade som ger dem syfilis, banditer som slår ner dem på Saigons bakgator och tar deras pengar och klockor. I tjänsten möter de bybor. ~~Pappa har berättat om hur de amerikanska soldaterna~~ ^{Under det andra världskriget} ^{de amerikanska soldaterna} hälsades ^{som} befriare i byarna i Belgien och Frankrike. ^{han pappa berättad} Här betraktas de som främmande inkräktare. ~~Barnen tar emot choklad och tuggummi.~~ Men ^{Byborna} undviker att se på soldaterna. Men minorna exploderar. Krypskyttarnas

kulor viner. Ännu en kamrat begravs med ett tal om kampen för friheten.

Ur fruktan växer hatet mot vietnameserna, de okända. De första meningslösa skotten avfyras, de första våldtakterna begås. Varje dag en ny händelse, tanklös och förnedrande. "De har nu kommit att betrakta vietnameserna som någon undermänsklig art som lever endast på amerikanernas nåd; att döda dem är inte mer ett brott än att spruta DDT på obehagliga insekter; de har inga rättigheter till egendom, till liv, till någonting; deras liv, deras kroppar, allting de har och äger står till amerikanernas förfogande, att ha eller lämna som de vill, utan tanke. För amerikanerna är det meningslöst sällan utfört av ondska, ty det finns ingen tanke på att de som drabbas är mänskliga varelser med egna önskningar och rättigheter". De går fram som rovdjur över landskapet, med död och förstörelse i sitt spår. I en ohygglig och oändlig kedja översätts vietnamesernas hat och fruktan för amerikaner i amerikaners ännu större hat och fruktan för vietnameser. "De anlade mördarens mask. För en del amerikaner i Charley Company, som i varje kompani anlades denna mask för att dölja en inre, djupare katastrof, som måste begravas. Det var skräcken som följde av medvetandet om att de, utöver allting annat, hatade och fruktade barn och att de kunde döda barn".

Den 16 mars skulle Charley Company äntligen få chansen till öppen strid. Med helikopter transporterades de till det förmenta fiendenästet. Men där fanns inga soldater. Inga skott fälldes mot dem. Där fanns mest bara, åldringar, kvinnor och barn. En stund senare var 430 av dem döda. ^{Husen} ~~Husen~~ hade bränts ^{ner} ner. En del barn brändes inne. Andra sköts när de sökte fly från de brinnande husen.

X X X

Var Song My en tillfällighet? Nej, anser både ^{Hensch} ~~Husch~~ och Hammer.

Hammer pekar på talrika händelser av liknande art. Visserligen är massakern i Song My sannolikt den mest omfattande som ägt rum på en plats och vid samma tidpunkt. Men Charley Company hade begått liknande illdåd i liten skala redan tidigare. Och det har knappast gått en vecka utan att anklagelser har riktats mot amerikanerna för någon massaker någonstans i Vietnam. Hammer anser det bevisat att Song My ~~inte var unik~~, ^{utan} inte ^{en} isolerad företeelse.

Med stor intensitet framhäver han sambandet med hela krigföringen i Vietnam. Napalm har använts i stor omfattning, med fruktansvärda offer bland civilbefolkningen. Den strategiska bombningen med B52:or har förstört otaliga byar. De som spritt napalm ^{och} ~~och~~ ^{och} bomber ^{och} har inte behövt se de drabbade i ögonen. Men

Umlöst

offren kan återfinnas i flyktingläger och på barnsjukhus. Kemiska växtförstörelsemedel har inte bara förstört växtligheten. Det är ingen hemlighet i Vietnam att de också vållat svåra fosterskador. Som ett led i politiken med "free-fire zones" och "search-and-destroy missions" har byar bränts och människor flyttats. Det uppges att närmare 50 % av den vietnamesiska befolkningen bor i flyktingläger, drivna från sina hem av kriget.

Det krig som Amerika fört i Vietnam har, anser Hammer - trots allt tal om att vinna det vietnamesiska folkets hjärtan - varit ett totalt krig. Dess mål har varit seger, även om ingen kunnat besvara frågan om vad som skulle vinnas med en sådan seger och vad som skulle lämnas kvar åt segraren. Tidigare har kriget, trots alla grymheter, varit begränsat. Ty båda parter visste att livet måste gå vidare den dag kriget var slut. Både segrare och besegrade måste ha mat, kläder, husrum. Medvetandet härom begränsade de medel som användes i krigföringen.

Men när den amerikanska krigsmaskinen, med dess oerhörda eldkraft och tekniskt fulländade vapen sattes in, ändrade kriget karaktär. Då kom den totala förstörelsen till byarna. Vietnam är idag, anser Hammer, egentligen ett enda gigantiskt Song My.

Mot denna bakgrund anser han inte Song My vara en tillfällighet. Tvärtom, Song My var oundvikligt. Det som hände var en direkt följd av vad Förenta Staterna har gjort under de senaste sex åren i Vietnam, var en oundviklig följd av denna inblandning.

X X X

Hammer och H^{us}sch har ~~med sina skildringar~~ velat slå bort alla påståenden om att massakern i Song My var resultatet av en tillfällig sinnesförvirring, av vissa enskilda personers ondska, en händelse som står i bjärt kontrast med krigföringen i övrigt.

① kopp 1A
1B
1C.

~~Resonemanget får därmed en allmängiltig prägel som anknyter till liknande händelser i andra krig, i andra länder, i andra samhällssystem. Det finns alltid en tendens i situationer av denna art att söka syndabockar. Syndabocken erbjuder somliga en möjlighet att två sina händer. "Se där: vår sak är god, ansvaret är inte mitt, de skyldiga skall bestraffas." Från rakt motsatta utgångspunkten erbjuder syndabocken andra en möjlighet att koncentrera sin upprördhet och sin förtvivlan på enskilda personer, illdådets redskap och dess symbol. På dem utmåts straff och hämnd. Så kan det ohyggliga läggas till handlingarna.~~

Del finns skrivet i hand med skildringar i andra krig i andra länder i andra samhällssystem. Se även Bearvris och andra i krig i Ryssland.

Del finns skrivet i hand likheten med skildringar av liknande händelser i andra krig i andra länder i andra samhällssystem. Se även Bearvris och andra i krig i Ryssland.

De som begår brott av denna art skall naturligtvis ha sitt straff. Men det får inte skymma den viktiga och strändigt återkommande lärdomen. När människor försätts i vissa situationer, där den sociala kontrollen släppes, där hatet och fruktan och självföraktet får fritt spelrum, är de beredda till en vederstygglighet mot varandra som står i fullkomlig kontrast

till alla föreställningar om ett civiliserat samhälle. Så bär måhända de flesta av oss ett Song My i vårt hjärta. Ty ingen vet hur vi skulle reagera i en liknande situation. Den enda garantin mot händelser av denna typ är att söka förhindra att vi hamnar i en sådan situation. Och det är i grunden en klart politisk fråga.

X X X

Både ^{Hensch}Husch och Hammer beskriver den amerikanska hemmaopinionens reaktioner inför avslöjandena om Song My. De refererar opinionsundersökningar som visar att en betydande del av den amerikanska allmänheten ansåg att Song My aldrig hade ägt rum. En majoritet ansåg att sådana händelser var oundvikliga i ett krig, att soldaterna inte borde ha berättat i TV om ^{viska}vissa upplevelser. En majoritet kände "betydande sympati" med den huvudanklagade, löjtnant Calley. De som avslöjat utsattes för hotelser och smädelser.

Reaktionen bör kanske inte förvåna. Den speglar ett självförsvar på flera plan.

Det var vanliga amerikanska pojkar som deltagit i massakern. "Jag gav dem en bra grabb", sa Mrs. Meadlo, "och de gjorde honom till mördare". I familjer med söner och släktingar

Med me helt felaktigt att
fika om vad som blev
det amerikanska förhåll.

Med
Det var helt felaktigt
att säga att de
som avslöjat
det amerikanska
förhåll.

i Vietnam - och de är många - är det svårt att tänka att detsamma händer med deras egna söner, bröder och män. Det kan te sig frestande att hävda att det ^{dygna} aldrig inträffat och om det inträffat var de skyldiga likväl oskyldiga.

Song På ett visst plan måste Song My ^{vara} (att bära som symbol för kontrasten mellan krigets proklamerade mål och dess verklighet, för ~~brustna~~ illusioner om rättfärdigheten i det egna landets politik. USA hade sändt trupper för att försvara frihet och demokrati, Vietnams oberoende, Förenta Staternas ära. Man kunde känna stolthet för "our boys" som med tapperhet kämpade för höga ideal. Så ^{förvandlades} bilden tillbaka av massmord på människor ^(som soldaterna) de sänds dit för att skydda och befria. På vägen till Thermopylae hamnade de i Song My. Och för detta får många, vietnameser och amerikaner, ge livet än.

Hade amerikanska
genrens prins
av tradition till
uppdragen ^{förstärkning}
om det ~~en~~
vitt försäkrade i
det egna landets
politik, en ideell ^{förstärkning}
av stor maktens politik.
Med en häst för ^{illuminera}
att vinsten.

X X X

Samma försvarsinställning mötte jag under mitt besök i USA nyligen. Till en början ~~blev jag~~ starkt överraskad ^{en} av aggressiviteten i frågor som alla kretsade kring Vietnam, men sällan gällde grundvalarna för kriget. Så ^{men} fann jag ~~att~~ detta var en ritual, en katalog över vår förmenta anti-amerikanism som måste gås igenom: Utsätter ni svenskar inte vår ambassadör

för rasistisk förföljelse, ger ni inte skydd åt landsföräddare, ger ni inte kulor till våra fiender? Det var väl en projektion av egna skuldkänslor. Men mer än så. Det var som om man ville frampressa en bekännelse: mea culpa, vi är också skyldiga. Och visst kan det sägas. Vi tillhör samma rika krets av nationer, där rikedom ger makt till förstörelse. Vi behjärtade ideal om frihet och demokrati som varit den proklamerade drivkraften bakom den amerikanska interventionen i Vietnam. Och de demokratiska nationerna har inte haft kraft ~~en~~ och förmåga och vilja att gemensamt söka hejda detta orättfärdiga krig.

Men sedan katalogen, ritualen gått igenom kunde samtalet börja. Då återkom ständigt samma fråga. Hur skall vi komma ur det? Hur skall man komma ur ett krig som inte går att vinna, som man inte militärt kan förlora? Det är en gnagande oro, en jakt efter en tredje möjlighet. Om USA är en hjälplös gigant beror det inte på brist på makt, ^{utan} ~~inte~~ på osäkerhet vartill den största maktpotential världen skådat skall användas och på föreställningen att makten ger rätt att disponera över andra folks territorium och liv.

Fred och utveckling i Vietnam ~~kan~~ aldrig skapas

förrän de amerikanska trupperna lämnat landet, för alltid. Denna väldiga militärmakt kan ej av yttre tryck tvingas därtill. Det måste ske genom en inre process, präglad av insikten om att våldets nederlag aldrig kan vändas till seger genom mera våld.

~~Med~~ utvecklingen påskyndas ej av dem, utanför Amerika, som själva i protest använder våld eller våldets symboler. Det ger bara alibi åt brutaliseringen, kan förlänga den oändliga kedjan av aggressivitet som möts med aggressivitet, som döljer bristen på argument. Samtalen, argumenten kan däremot vara en droppe, hålla framtiden levande.

in lag (2)

187833

~~"Det vore trevligt", sa den sydvietnamesiske majoren och poeten till Richard Hammer, "om amerikanerna vill gå och hjälpa att försvara någon annans frihet för omväxlings skull."~~

~~Idag~~

~~Arbetsrörelsen i dag som ett stycke av beakt.~~

~~Det är psykologiskt viktigt för att det finns ett~~
~~allt~~

lapp

Reas mildring, liksom mildringen av
liksade tvändaten i andra ~~land~~^{inri}, i andra
länder, i andra samfundssystem visar att när
människan försätts i vissa situationer där
den snick kontrollen släpps, kuller och punkter
och yttriförelle för just spelrum, är de beredda
till en ledarskygghet med varandra som står i
fullkomlig harmoni till alla föreställningar om
ett utlissent men till. De utlissade lekras
inte alla vara ordne fulla ordjes - även om sådana
kan förekomma. De är ofta helt vanliga men som
helst. Så här må hända de flesta av oss ett lång
My i vårt hjärta. Ty vi för vet hur vi skulle
reagera i en liknade situation. Det argöande
är att förke för hinder att vi råkar i den. Det är
en utard politisk fråga.

Uppskattnings mästare fördomar för var de är
prenumerar, av dem de är utvåra. Det
vänder in på tre nio om att gynnade av
våldsdåd med civila utspis av alla partier
i Vietnam - Indochina omvärlden FNL, ARVN, Mykrisommar.
Det är emellertid in på till fullt ut att
Faskearna vid läsning av förhållanden om
Jung Ny gör till Hanoi Alloys och himme de Bourgeois
småttänjer är växel i Algeriet, Djennet, Bougacha.
öde och till om reser som i en yngre
gånge till Kabylie Kabylie's bergränder, väst
Tizi-Ouzo, till sammans med en grupp av FNL,
den algeriska befrielsekrigarna. Dessas resorvisning av
landskapet blev en obrytlig katalysator av
våldsdåd med civil befolkningen, förstörde byar,
kulturländ, strider med helikoptrar och stridsvagnar

med handelddragen och hemmagjorda minor, som tillräckligt
många som uppfattat som en stor del av en generation yngre
algerier. Öppnheten för en särskild ~~historisk~~ dimension när
den utövas är inte av intresse, som behandlas som främmande inkräktare,
med fattiga och förjorde, som lever på sin egen jord. Där växer hos
den fysiskt nästapade vänskapen av främlingskap och osäkerhet
is för människor som inte betraktas som livsnära. När
man ändå inte kan försöka återgå till en trygg värld
när, den gamla som grepp fullständigt, skadorna och den
inte minskade i Algeriet och som utlöste människors
missdåd och lust.

] Algeriet som de gamla som i befria,

X X X

Loop 2

att pröva om
om politisk
om

Jag är i guldåldern näst på
trång av Vietnam - konflikten, så snart efter

den minskade i landbygd, växer i Förenta Stater
Men man bör nämnt till hands ^{och om det bästa stället}

snaga & kvalitetsregering i Saigon som omfattar
medlemmar av de nuvarande regeringen i Saigon,
de provisoriska revolutionära regeringen och andra
grupper i Sydvietnam. Det var ^{tydligt tydligt} om några
medlemmar av de ~~nu~~ politiska partierna i Saigon
skulle tillåtas förhandla & lösning, om både Vietnam
för led avslutning. Det var tyvärr för vietnameserna,
om att bli både för led, för amerikanerna, som har gjort
Det ~~var~~ tyvärr tyvärr, det som ledde till detta, men
orsaken är ett icke perspektiv. Tyvärr; Vietnames
kan inte säga något om det kommit utom förståelse,
med öppna öron och tolerans i allmänhet till påstådda - om både proffs vill till